

379: Suriye'de ve Her Yerde Savaşmak Her Müslümana Farzdır!

Tarık Ebu Abdullah

18 Eyl, 2017

<https://ilimvecihat.com>

SORU

Selamun aleykum hocam, Suriye cihadının farz'ı ayn olduğu kanaatindeyim. Fakat bir sorum var: Farz'ı ayn denildiğinde bütün ümmetin Suriye'ye gidip savaşa katılması anlamına mı geliyor? Yoksa farzı ayn derken bunu aynı zamanda mal ile, medya ile, dua ile, teşvik ile vs. de mi kastediliyor? Yoksa bütün ümmet mi kıtal'e katılmalı? Birde annenin tek oğlu olduğunda mahzur olduğunu söylüyor bazı âlimler/ilim talebeleri (Suriye'ye hicret edip cihada katılmanın). Misal, ben Avrupa'da yaşıyorum annem ve ablam ile.

CEVAP

Ve aleykumussalam ve rahmetullah. Hamd Allah'a mahsustur.

Muhterem kardeşim, sual ettiğin konuyu doğru anlamak zamanımızda şüphesiz en önemli mevzulardandır. Zira senin ve herkesin müşahade ettiği gibi her yerde Müslüman'a karşı acımasız ve sınırsız bir zulüm var. Buna karşın İslam Ümmetinin bizleri şaşkın bırakan bir lâkaytlığı var. Bacılarımız, analarımız ve kızlarımızdan binlercesi, belki on binlercesi necis kâfirlerin eline düşmüş, yüzlercesinin akıbeti belli değil, ama bu ümmetin erkekleri sosyal medyada edebiyat yapmaktan başka bir işe yaramıyorlar. Çünkü kulluğu anlamamışlar. Kul Rabbine itaat eder... Etme mecburiyetindedir. Bizim varlık sebebimiz budur! Sadece bunun için varız.

“Ben cinler ve insanları sadece Bana ibadet etsinler diye halkettim.”
(Zariyat, 56)

Kul Rabbine, Rabbinin emrettiği gibi itaat etmediği takdirde iki büyük zarar gerçekleşir:

Rabbine asi olur ve kötülenmeye ve cezaya müstahak olur.

Yaratılışına muhalif olur ve onu bozar. Bunun sebebiyle kendisini emrin ehemmiyetine orantılı zarara maruz bırakır. Yani muhalefet ettiği emir ne kadar önemliyse terki durumunda terk edene de zararı o kadar büyük olur.

Cihad farz-u ayn'dır. Sadece Suriye'de değil her yerde. Bu ne demek? Bizim müşkülemiz burada. Bu kavramları herkes biliyor ve kullanıyor ama manası nedir? Hangi hakikati tabir ediyor? Bu istilahlarla aslen murad edilen nedir? Bu istilahlar bugün ümmetin kullandığı boş kalıplar haline geldi. Gerçek içerikleri unutuldu. Unutulan da terk edilir.

Ulema ilzami talebi (*yani farzı*) vasıflarındaki farklılıklara göre kısımlara ayırmıştır. Bu bağlamda ilzami talebin faile taalluk etmesi yönüyle iki kısma ayırmışlardır: Farzu ayn ve farzu kifâye.

Şimdi önemli olan şudur:

Farzu aynı farzu kifâye'den ayırt eden vasıf nedir? Çünkü iki farzın tarifleri buna tabi olacak. Ve daha önemlisi tafsili hükümlerdeki bütün farklılıklar da buna tabi olacak. Yani anne ve baba izni, mesuliyetlerin ihmali (*erkeğin zevcesine nafakası, babanın ailesine veya anne babasına bakımı ve benzeri mesuliyetler*) veya borçların kapatılması gibi bütün meseleler. Veya soruda sual edilen; Cihadın kısımlarından herhangi birine mi? Yoksa illa da sadece birine mi iştirak etmek? Gibi tafsili hükümler hepsi farzu ayn ile farzu kifâye arasındaki vasıftaki farka tabidir.

İbnu'n-Neccâr el-Futûhi (*rahimehullah*) şöyle der:

“Fiil bizzat her bir kişiden veya muayyen bir kişiden talep edildiğinde ve bu talep katîlikle beraber gelirse o zaman farz-u ayn'dır. Ama sadece fiil talep edildiğinde ve bu talep katîlikle beraber gelirse o zaman farz-u kifâye'dir. Onun (*farzu kifâyenin*) bizzat failine bakmadan hâsıl olması kast edilir.” (*Muhtasaru't-Tahrir*, 12)

Yani farz-u ayn'da Allah (*celle ve âlâ*)'nın talebi faile yöneliktir. Bizzat her kişinin veya o muayyen kişinin fiili yerine getirmesini istiyor. Ama farz-u kifâye'de faile bakmadan emrettiği fiilin tahakkuk etmesini istiyor. Bu fiilin kim tarafından yerine getirildiği maksat değildir. Fiilin vaki olması maksattır. Lakin farz-u ayn'da fiilin herkesten fert fert vaki olması veya hitaba göre o muayyen kişiden vaki olması maksattır.

Mesela beş vakit farz namazı gibi, bu namaz farz-u ayn'dır. Her kesten vaki olması maksattır. Bütün belde efradı kılma sadece aralarında bir kişi kılmasa ve dese ki: “zaten herkes kılıyor ben kılmasam ne olacak ki?” bu kabul edilmez. O da kılma mecburiyetindedir. Çünkü emir faile yöneliktir. Her mükellef fert, vaktin namazını kılma mecburiyetindedir. Bunun için o kılmadığı için ben günahkâr olmam. Çünkü bizzat O, o fiil ile mükelleftir.

Cenaze namazının aksine, bu namaz farz-u kifâye'dir. Fiilin vaki olması maksuttur. Yani yeterince birileri cenaze namazını kılarlarsa belde efradından birisi; “yeterince Müslümanlar onun cenazesini kılıyorlar ben kılmasam da olur” diyebilir. Bu kılanların muayyen şahıslar olarak kimler oldukları da önemli değildir. Namazın sahih olması için ve emrin düşmesi için gerekli olan vasıflara sahip olmaları yeterlidir. Zira Şari'nin talep ettiği fiilin vaki olmasıdır

belirli muayyen kişilerden vaki olması değildir. Bunun için kimse cenazeyi kılmazsa herkes günahkâr olur. Çünkü Allah (*celle* ve *âlâ*)’nın murad ettiği fiil hâsıl olmamıştır.

Şu halde cihad farz-u ayn dediğimiz zaman kast edilen nedir? Allah (*celle* ve *âlâ*) her bir mükellef Müslümanın veya hitaba göre o muayyen Müslümanın cihad etmesini katî surette istemesidir. Bizzat kişi ilahi emirle muhataptır. Velez ki herkes, bütün Müslümanlar fert fert cihad etseler **“herkes cihad ediyor, bana ihtiyaç yok”** diyemez. O’da cihad etme mecburiyetindedir. Çünkü talep ona yöneliktir, şahsına yöneliktir. Bunu iyi tefekkür et! Burada şahıs için o kadar büyük ve önemli maslahatlar var ki herkes veya o muayyen kişi bu maslahatları muhafaza etme zorundadır. Aksi takdirde maruz kalacağı dini ve dünyevi zararlar da o kadar büyük ve önemli olacak.

Bundan sonra ilk sualine gelince; Evet, cihad ismi kıtalden daha şümullüdür. Lakin dikkat et! İlahi emir cihad edin değil kıtal edin (*savaşın*) olarak gelmiştir.

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهُ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

“Kıtal (savaş), hoşunuza gitmediği halde üzerinize farz olarak yazılmıştır. Bazen bir şeyi kerih görürsünüz ama o sizin için hayırdır. Ve bazen bir şeyi seversiniz ama o sizin için şerdir. Allah bilir siz bilmezsiniz.” (el-Bakara, 216)

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ

“Fitne kalmayana dek ve din bütünüyle Allah’ın oluncaya kadar onlara karşı kıtal edin (savaşın).” (el-Enfal, 39)

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا

“Size ne oluyor ki Allah yolunda ve “Rabbimiz, bizi halkı zalim olan şu şehirden çıkar, katından bize bir sahip gönder, nezdinden bize bir yardımcı gönder” diyen mustazaf erkekler, kadınlar ve çocuklar uğrunda kıtal etmiyorsunuz (savaşmıyorsunuz)?!” (en-Nisa, 75)

Bu ve buna benzer diğ er ayeti kerimelerde Allah (*celle ve     *) bil husus kıtalı (*savaşı*) emretmiştir. Dolayısıyla farz-u ayn olan savaşmaktır.

Bunun için çok açık ve net söylüyorum! Allah (*celle ve     *) bizzat senin ve her mükellef erkeğ in savaşmasını istiyor. Bizzat sen bu emirle muhataps n. Cihadı farz-u ayn hale getiren sebeplerden başka yazılarda da çokça bahsettim. Bu sebeplerden burada sadece birini, bugün en yaygın olanı zikretmem yeterlidir. “K  firlerin İslam beldelerine, dinimize, namusumuza ve iffetimize saldırmaları”. Bu durumda hüküm nedir? Ayağ a kalkmak ve savaşmaktır! Bunda asla bir İslam   limi ihtilaf etmemiştir. Sadece zalime köpek olan, tağ uta kuyruksallayan ama mücahitlere havlayan   lim bozuntuları, içinde bulunduğ umuz günlerde savaşın farz-u ayn olmadığını söylerler.

K  firin saldırganlığını, zulm n  ve kibrini def edecek savaştan başka bir yol yoktur. Bunun için bil husus emredilmiştir: **“Fitne kalmayana dek ve din bütünüyle Allah’ın oluncaya kadar onlara karşı savaşın.”** (*el-Enfal, 39*)

Evet! Dini savaş dışında yollarla ikame etmeyi iddia edenler var. Muhterem kardeşim size Allah için nasihat ediyorum! Bu fasıklar sizi aldatmasın. İlim okumak ve okutmak lazım, davet etmek, tebliğ yapmak lazım diyorlar. Başkaları siyasi söz sahibi olmak lazım diyorlar. Yine başkaları iktisadi güç sahibi olmak lazım diyorlar. Allah için, daha evvel hiç olmadığı kadar İslam  niversiteleri, medreseler ve mescitler var. Dernekler ve vakıflar var. Diplomalı Dr. ve Prof. hocalar var. Talebeler, davetçiler ve cemaatler var. Daha evvel hiç olmadığı kadar internette davet yapan İslami siteler var. Daha evvel hiç olmadığı kadar siyasi güç, şirketler, fabrikalar ve ticari g    var. Pek   , yeryüzünden fitne mi kalktı? İslam şeriat  hâkim mi oldu? Bilakis, fitne daha da arttı! Hayır, gerçek şu ki bütün bu ilmin, zenginliğ n ve g   n içinde necis ş iilerin, PKK veya Peşmerge’nin eline düşmüş olan bir bacımızı kurtarmaktan dahi acizler.

Hayır, şunu anlayın artık kardeşler! K  fr , zulmü ve fesadı def edecek, Müslümanları h r, emin ve aziz kılacak, İslam şeriatını hâkim kılacak tek yol savaştır. Allah (*celle ve     *) gayenin var olması için emrin tahakkuk etmesini sebep kılmıştır. O sebepten başkası asla o gayeye ulaştırmayacaktır. O sebep ise savaştır: **“Fitne kalmayana dek ve din bütünüyle Allah’ın oluncaya kadar onlara karşı savaşın.”** (*el-Enfal, 39*)

Ancak “vacibin itmamı için zorunlu olan da vaciptir” kaidesi gereğ ince fertlerin savaşabilmesi için, savaşın mümkün olabilmesi için ve savaşın neticesinde oluşan eserlerin mualecesi için gerekli olan savaş dışı faaliyetler de savaş ile aynı hükümdedir. Dolayısıyla savaşın selameti için gerekli olan

ama savaş cinsinden olmayan maddi ve manevi faaliyetlerde bulunanlar da farz-u ayn olan kıtale iştirak etmiş olurlar, ve böylece muhatap oldukları ilahi emre icabet etmiş olurlar.

Yani ilim, davet, tebliğ ve maddi destek çalışmaları kıtal manasında cihadın dâhilinde ve onu destekleyici mahiyette olma zorundadır. Ama ilim, davet, tebliğ ve maddi çalışma yapan herkim olursa olsun ilmiyle, davetiyle, tebliği ile veya maddi çalışmasıyla farz-u ayn olmuş olan bir savaşı desteklemez, savunmaz ve korumaz ise üzerine farz olanı terk etmiş, Rabbine asi olmuş ve kötülenmeyi hak etmiştir.

Bu bağlamda Kab bin Malik (*radiyallahu anhu*) her Müslüman'a ibrettir. Kab bin Malik (*radiyallahu anhu*) üzerine farz olan cihattan geri kaldığında Medine'deydi. İslam ordusu Tebuk'ten Medine'ye dönünceye dek beş vakit namazını mescitte cemaatle, hem de Mescid-i Nebevi'de kılıyordu. Şüphesiz çok Kuran okuyor, zikrediyor ve ilmi münazaralara katılıyordu. Bilumum birçok salih amel işliyordu. Kendisi Akabe'de biat edenlerden ve Uhud'a katılmış olanlardandır. Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in üç şairinden biriydi. Ama Kab bin Malik (*radiyallahu anhu*) bütün bu faziletleriyle anılmaz. Bilakis Tebuk gazvesinden, yani farz-u ayn olan bir savaştan geri kalmış olmasıyla anılır. Çünkü farz-u ayn olan cihadın terkiyle beraber diğer itaatlerin zikrine mecal olmaz. Çünkü cihadın farz-u ayn olmasıyla tüm diğer ibadetler cihada tabi olur. Tevhidi öğrenmek, namaz kılmak, Ramazan orucunu tutmak vs. ibadetler hepsi farz-u ayndır. Lakin mesela imam genel seferberliği ilan etse, tebaasından bir Müslüman "Tevhid öğrenmek farz-u ayndır, ben bunun için geride duracağım" veyahut "Namaz farz-u ayndır, ben cemaatle mescitte namaz kılacağım" diyebilir mi?

Asla! Hem savaşır hem de mümkün olduğu kadar Tevhidi talim eder, hem savaşır hem de namaz kılar, hem savaşır hem de orucunu tutar. Çünkü savaş farz-u ayn olduğunda en büyük ve en öncelikli maslahat savaştır. Çünkü bu durumda dinin ve dolayısıyla tüm ibadetlerin idamesini sağlayan savaştır. Bunun için cihad hem toplumun ve hem de ferdin dinini korur demişlerdir.

Şeyh Usame bin Laden (*rahimehullah*), Kab bin Malik (*radiyallahu anhu*)'nun kıssasını zikrettikten sonra şöyle der: "Farz-u ayn olan cihadın terkiyle beraber diğer itaatlerin zikrine mecal olmaz. Cihadı terk etmenin mukabilinde yalnız geride kalmaktan, oturmaktan, azarlanmaktan ve kötülenmekten bahsedilir. Şöyle asla denilmez "Allah onu hayırla mükâfatlandırsın. O Medine'de. Ne kadar kıymetli Harem-i Şerif'te namaz kılıyor veya ders veriyor." Böyle asla denilmez.

Kuran'ın nassına göre denilmez: **“De ki: Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, aşiretiniz, kazandığınız mallar, kesada uğramasından korktuğunuz ticaret, hoşlandığınız meskenler size Allah’tan, Rasûlünden ve Allah yolunda cihad etmekten daha sevimli ise, artık Allah emrini verinceye kadar bekleyin. Allah fasıklar kavmini hidayet etmez.”** (et-Tevbe, 24)

Geride oturanların vasfını naslardan incelediğiniz zaman, ister bizim ümmet için veya önceki ümmetler için olsun tek bir mana üzerinde ittifak ettiklerini göreceksiniz. Musa’nın kavmi geride kaldığı zaman da Allah (*subhanehu ve Teâlâ*) onları fık ile vasıflandırdı: **“(Musa) dedi ki: “Rabbim ben kendimden ve kardeşimden başkasına hâkim olamıyorum. Bizimle bu fasıklar kavminin arasını ayır.”** Ve Tebuk günü geride kalmış olanları incelediğimiz zaman da onları fık ile tavsif ettiğini görürsün.” (et-Tevcihâtü'l-Menheciyye 7,8)

Evet, muhterem kardeşim cihad ismi kıtalden daha geniştir. Bu doğrudur. Lakin cihad farz-u ayn denildiği zaman kast olunan mana kıtal farz-u ayndır. Ancak cihadın şamil olduğu dil ve mal ile cihad kıtalın itmamı babından kıtale dâhil olabilir. Kıtalın itmamı babından ne demek? Yani savaşın mümkün olması için bu faaliyetler zorunludur veya ihtiyaç vardır demek. Bunun için dil ile cihad olan ilim, davet, medya çalışmaları veya mal ile cihad olan ticaret yapmak veya yardım toplamak savaş için zorunlu veya muhtaç olduğu cinsten olmalıdır. Savaşı desteklemeli ve ona bir yönüyle yardımcı olmalıdır. Ama ilim, davet ve maddi çalışmalarla uğraşan ve bu çalışmaları savaşla alakalı olmayan kişi farz-u ayn olan cihad emrine icabet etmemiştir, Rabbine asi olmuş ve fasık olmuştur.

Sana bir misal ile söylediğimi tavzih edeyim: Her hangi Müslüman bir hoca, şu zamanda cihattan geride kalıyorsa, cihad ve mücahitler hakkında şüpheler oluşturuyorsa, talebelerini cihattan alıkoyuyorsa, cihada gidecek infakları engelliyorsa ve bununla beraber biz tevhide çağırıyoruz, davet yapıyoruz, insanları marufa çağırıyoruz, münkerden uzaklaştırmaya çalışıyoruz, fakir fukaraya infak ediyoruz, biz de cihad ediyoruz derse, üzerine farz-u ayn olan cihad emrine, yani kıtal emrine itaat etmemiştir. Rabbine asi olmuştur ve hak ettiği isim fasıktır.

İkinci suale gelince, bütün ümmet kıtale katılmalı mı? Hayır! Bütün ümmet savaşa katılma mecburiyetinde değildir. Cihadın farzu ayn olmasını gerektiren durumun kalkmasıyla hüküm de kalkar ve aslına, yani kifayete döner. Hüküm illetiyle devran eder.

Bugün bütün İslam beldeleri kâfirin saldırganlığına uğramıştır. Ama anlaşılması için ve hususen sualde sorulduğu için Suriye'yi misal alalım. Suriye'de ilkin zalim, kâfir Esed'e karşı ayaklanma Suriye Müslümanların üzerine farz-u ayndı. Suriye Müslümanları ayaklandı ve cihad başlayınca Esed ve destekçilerinin saldırganlığını def etmek yine ilk mertebede Suriye Müslümanların üzerine farz-u ayndı. Ancak saldırganları def etmekten aciz kaldıkları için en yakından en uzağa doğru olmak üzere diğer Müslümanların üzerine de farz-u ayn oldu. Bu hükmün genişlemesi saldırganın def edilmesi için yeterince gücün var olmasıyla müntehidir.

Ebu Bekir el-Kâsânî (*rahimehullah*) şöyle der: “Cephe de olanlar (*mücahidler*) düşmanı def etmekten aciz olurlarsa en yakındakinden en uzakta olana doğru etraflarında olan bütün Müslümanlara silah ve mal ile yardıma gelmeleri farzdır. Çünkü (*düşmana karşı savaşmak*) cihad ehlerinden olan herkese farzdır. Ama yeterlilik hâsıl olduğu takdirde (*ihtiyaç olmayan*) diğerlerinden düşer. Lakin yeterlilik hâsıl olmazsa (*farz*) kimseden düşmez.” (*Bedâiu's-Sanâi*, 7/98)

Ve İmam ibni Teymiyye (*rahimehullah*) şöyle der: “Düşman İslam beldesine girdiği zaman en yakında olandan en uzakta olana doğru herkese düşmanı def etmenin vacip olduğunda şüphe yoktur. Zira İslam beldeleri tek bir belde mertebesinde. Bu durumda düşmana karşı savaşa çıkmak vaciptir ve ebeveynin veya başkasının izni şart değildir. Ahmed'den gelen sözler bunu tasrih ediyor.” (*el-Fetâva'l-Kubra*, 5/539)

Dolayısıyla bütün ümmet Suriye'de savaşma mecburiyetinde midir? Hayır! Bütün ümmet değil. Ama Suriye'deki saldırganları def edebilecek kadar sayıda Müslümanlara yakından uzağa doğru savaşmak veya tafsilatı yukarıda geçtiği üzere savaş manasında diğer faaliyetleri yapmak farz-u ayndır.

Üçüncü sualine gelince, farz-u ayn cinsinden cihadı düşürecek olan annenin tek oğlu olmak değildir. Bu durumun kendi zatında bir etkisi yoktur. Bu mevzuda etkili olan illet senin cihada çıktığın takdirde annenin zayi olmasıdır. Yani annen kendi ihtiyaçlarını kendisi karşılayamıyor ve bakıma muhtaç ise ve senden başka onu sahiplenecek ve bakacak kimse de yoksa ise ve bunun için sen cihada çıkıp onu kendi haline bıraktığın zaman o helak olacaksa o zaman senin cihada çıkmaman için şeran muteber bir mazeret olur. Hatta ibni Hazm (*rahimehullah*) bu hususta ulemanın ittifakını naklederek şöyle der: “Cihada çıktığı takdirde zayi olacak anne-babası olanın üzerinden cihadın farziyetinin düşmesinde ittifak etmişlerdir.” Yani ulema ittifak etmiştir.

Tabi ki bu durum kâfirin senin bulunduğun beldeye saldırması durumunda böyle olmaz. Zira beldenin saldırgan kâfire karşı müdafaa etmen annene

bakmandan daha öncelikli ve önemli bir farz olur. Zira belde düşerse anneni de artık koruyamayacaksın.

Ama yukarıda geçtiği üzere düşmanı def etmek için yetersiz gelen Müslümanlara yardım etme cihetinden cihad farz-u ayn olduğu durumlarda annenin bakıma muhtaç olması ve senden başka kimse olmaması mani olarak kabul edilebilir. Bu takdirde savaşı davet, medya, teşvik, maddi yardım ve dua gibi diğer vesilelerle desteklemesi Müslümanın üzerine farz-u ayn olur.

Ama diğer bir cihetten sana muayyen olarak cihad farz-u ayn olmuş olabilir. O zaman yine durum değişebilir. Mesela mücahidlerin sahada özellikle sana ihtiyacı varsa. Doktor olduğun için, veya cihadın gidişatını değiştirebilecek bir silahı kullanabildiğin için, veya bu manada şeri, siyasi veya askeri bilgi sahibi olduğun için veya kâfirin kullandığı ve imhası cihadın gidişatını değiştirebilecek bir silahı işlevsiz kılacak bir durumdaysan (*mesela insansız hava araçları, jetleri veya helikopterleri gibi*) o zaman sana ihtiyaç duyulan cihad sahasına katılman farz-u ayn olur velev ki annen helak olsa da. Çünkü genel maslahat ferdi maslahata mukaddemdir.

Allah'ü Alem.